

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра природничо-математичної освіти

**Програма підвищення кваліфікації
(постійно діючого семінару)
вчителів біології**

«Формування наукового мислення учнів на уроках біології»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована до затвердження на засіданні кафедри природничо-математичної освіти

(протокол №6 від 06 квітня 2026 р.)

Завідувач кафедри

Ольга ТУРИЦЯ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(протокол № 3 від 30.04. 2026 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: програма підвищення кваліфікації учителів біології «**Формування наукового мислення учнів на уроках біології**»

Розробники: Лазорко М. С., старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти.

Мета: розвиток професійної компетентності вчителів біології щодо формування наукового мислення учнів через упровадження дослідницького підходу у навчанні. Підготовка вчителів до проєктування та проведення уроків біології, що розвивають наукове мислення учнів через постановку запитань, формулювання гіпотез, організацію досліджень.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок:

- розвиток професійних компетентностей (знання навчального предмета, фахових методик, технологій) учителів біології відповідно до сучасних освітніх вимог, зокрема формування наукового мислення учнів, застосування дослідницьких методів;
- усвідомлення і розуміння професійного розвитку і самоосвіти як складової професійного іміджу педагога.

Обсяг: 30 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна, дистанційна.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- предметно-методична компетентність – здатність ефективно організовувати процес навчання біології на засадах науковості, діяльнісного підходу; забезпечити формування в учнів наукового мислення, дослідницьких умінь і цілісного розуміння живої природи.
- прогностична компетентність – здатність планувати освітній процес.
- організаційна – здатність застосовувати різні види і форми організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», інші локації (лабораторії, заклади освіти Львівської області).

Очікувані результати навчання:

слухач/ка

- застосовує біологічні знання для пояснення явищ;
- розвиває вміння формувати в учнів наукове мислення через дослідницьку діяльність, експерименти;
- інтегрує STEM- підходи, наукові кейси у навчання біології;
- проєктує уроки біології з елементами наукового пізнання.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно кошторису для всіх інших категорій.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ. Інтеграційно-мотиваційне заняття (практичне, 1 год.)

Тема 1. Реєстрація слухачів. Формування очікувань.

Модуль 1. Співпраця з науковцями як інструмент формування наукового мислення.

Час за робочою навчальною програмою - 9 год.

Тема 1.1. Форми співпраці з науковцями. (Л - 1 год.)

Тема 1.2. Діалог із наукою: зустріч з мікологом/нею. Дослідження в галузі мікології: гриби та мікоризний симбіоз. (Л - 2 год.)

Тема 1.3. Планування діяльності на уроці біології. Формати роботи: гостьова зустріч / онлайн-інтерв'ю. Обговорення в групі. Діалог із наукою: зустріч з експертом. Формулювання запитань науковцю (про дослідження, помилки, відкриття), розробка сценарію взаємодії з науковцем у галузі мікології. (П-2)

Тема 1.4. Діалог із наукою: зустріч з нутриціологом/нею. «Нутриціологія в дії: дослідження впливу харчових звичок на самопочуття» (Л - 2 год.)

Тема 1.5. Здорові розмови про харчування з точки зору нутриціології. Інтеграція теми на уроках біології. Обговорення в групі. Діалог із наукою: зустріч з експертом. Формулювання учасниками запитань, яке вони б поставили науковцю/нутриціологу (П-2 год.)

Модуль 2. Формування наукового мислення учнів через дослідницьку діяльність та безпосередню взаємодію з фахівцями (екологами, біологами).

Час за робочою навчальною програмою – 10 год.

Тема 2.1. Екологія людини. Людина як космопланетарний феномен. Погляд з призми епігенетики. (Л-2)

Тема 2.2. Інтеграція теми епігенетики на уроки біології. Обговорення в групі. Конструктор уроку із залученням науковця. (П-2)

Тема 2.3. Вплив війни на екологію. (Л- 2)

Тема 2.4. Зміни клімату очима полярника. (Л-2)

Тема 2.5. Обговорення в групі про ключові екологічні виклики в Україні. Кейси для аналізу: забруднення повітря після вибухів; пожежі в природних екосистемах; забруднення водойм; руйнування заповідників. Як використати до уроку: рубрики «Запитай у науковця», Діалог із наукою: зустріч з експертом/екологом/нею. (П-2)

Модуль 3. Біологічні дослідження як основа формування наукового мислення

Час за робочою навчальною програмою – 8 год

Тема 3.1. Формування наукового мислення учнів через організацію дослідницької діяльності на уроках біології. (П- 4 год.)

Тема 3.2. STEAM-проекти як засіб формування наукової грамотності. Презентації корисних практик. (П-4)

Вихідне діагностування. Рефлексія. (практичне, 2 год.)

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично. На практичних заняттях — індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної та колективної (практичної) роботи; на лекціях — експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

Назви тем	Кількість годин			
	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Інтеграційно-мотиваційне заняття	1		1	
Тема 1. Реєстрація слухачів. Формування очікувань учасників.	1		1	
Модуль 1. Співпраця з науковцями як інструмент формування наукового мислення.	9	5	4	
Тема 1.1. Форми співпраці з науковцями.	1	1		
Тема 1.2. Діалог із наукою: зустріч з мікологом/нею. Дослідження в галузі мікології: гриби та мікоризний симбіоз.	2	2		
Тема 1.3. Планування діяльності на уроці біології. Формати роботи: гостьова зустріч / онлайн-інтерв'ю .	2		2	
Тема 1.4. Діалог із наукою: зустріч з нутриціологом/нею. «Нутриціологія в дії: дослідження впливу харчових звичок на самопочуття	2	2		
Тема 1.5. Здорові розмови про харчування з точки зору нутриціології. Інтеграція теми на уроках біології.	2		2	
Модуль 2. Формування наукового мислення учнів через дослідницьку діяльність та безпосередню взаємодію з фахівцями (екологами, біологами).	10	6	4	
Тема 2.1. Екологія людини. Людина як космопланетарний феномен. Погляд з призми епігенетики	2	2		
Тема 2.2. Інтеграція теми епігенетики на уроки біології . Обговорення в групі.	2		2	
Тема 2.3. Вплив війни на екологію.	2	2		
Тема 2.4. Зміни клімату очима полярника.	2	2		
Тема 2.5. Обговорення в групі про ключові екологічні виклики в Україні. Кейси для аналізу теми.	2		2	
Модуль 3. Біологічні дослідження як основа формування наукового мислення.	8		8	
Тема 3.1. Формування наукового мислення учнів через організацію дослідницької діяльності на уроках біології.	4		4	
Тема 3.2. STEAM-проекти як засіб формування формування наукової грамотності.	4		4	
Вихідне діагностування. Рефлексія.	2		2	
Всього годин:	30	12	18	